

Tuyên bố Norwich về Công lý Môi trường lần thứ 2

Từ việc bảo vệ đến chính thống hóa các quyền của cộng đồng địa phương: Quản trị rừng dân chủ là điều kiện tiên quyết để có một chương trình REDD+ công bằng và hiệu quả

Chúng tôi, một nhóm các nhà hoạt động xã hội, học giả và các nhà nghiên cứu, nhận thấy rằng những bất công cố hữu vẫn tiếp tục tồn tại trong chính sách quản trị rừng ở phía Nam bán cầu.

Các quy trình bảo vệ của REDD+ được sáng lập dưới Công ước về biến đổi khí hậu của Liên Hiệp Quốc (UNFCCC) mang đến những cơ hội mới để giải quyết những bất công này.

Tuy nhiên, do thiếu sự minh bạch và cũng do cách tiếp cận quá thiên về kỹ thuật nên phần lớn các quy trình bảo vệ này chưa tạo ra sự tham gia một cách có ý nghĩa của cư dân bản địa và cộng đồng địa phương.

Chúng tôi tin rằng, một chương trình REDD+ công bằng và hiệu quả chỉ có thể được thực thi khi có sự chuyển đổi từ những quy trình Bảo vệ được chuẩn mực hóa và áp đặt từ trên xuống của REDD+ sang những quy trình làm tăng cường sự quản trị mang tính địa phương về rừng.

Nhấn mạnh rằng REDD+ không thể được sử dụng như một cơ chế để các nước công nghiệp hóa chuyển giao trách nhiệm giảm thiểu biến đổi khí hậu sang các nước đang phát triển, và rằng nguyên tắc 'những vấn đề chung của nhân loại nhưng trách nhiệm thì chuyên biệt' bắt buộc cần có một sự chuyển đổi sang các công nghệ và con đường phát triển ít các bon ở Bán cầu Bắc.

Nhìn nhận rằng những hệ thống quản lý trước đây và hiện nay ở phía Nam bán cầu đã và đang tước đi quyền sở hữu đất và tài nguyên rừng của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương, loại trừ họ khỏi những quyết định mang tính tập thể về rừng cũng như ngoài lề hoá những bản sắc văn hóa của họ.

Xác nhận rằng sự loại trừ các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương đã và đang được xem là nguyên nhân cơ bản nhất của các xung đột về rừng, vì các Chính phủ chưa giải quyết đầy đủ nhu cầu của các cộng đồng bị ảnh hưởng trong việc công nhận quyền văn hóa, chính trị và kinh tế của họ.

Lưu ý rằng sở hữu Nhà nước và các chính sách phát triển là nguyên nhân chính của việc mất rừng, suy thoái rừng và sự quản lý rừng không bền vững.

Quan ngại về xu hướng mang tính toàn cầu của việc tư nhân hóa trên cấp độ lớn các nguồn tài nguyên thiên nhiên và về việc REDD+ có thể tạo thuận lợi cho xu hướng này; do đó, áp đặt nhiều hơn nữa các hạn chế trong quản lý rừng ở cấp độ địa phương.

Xác nhận rằng công lý liên quan đến rừng phải bao gồm việc sửa đổi những sai lầm trong quá khứ và ngăn chặn những sai lầm trong tương lai bằng cách công nhận và củng cố quyền, tri thức và hệ thống quản lý của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương.

Nhìn nhận rằng việc công nhận quyền của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương đã và đang có những tiến triển trong hai thập kỷ qua, cụ thể là thể hiện qua việc công nhận quyền lãnh thổ và luật tục của họ.

Quan tâm đến những tác động tiềm tàng của REDD+ đối với các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương cũng như những khả năng REDD+ có thể giúp chuyển đổi các xung đột về rừng cũng như phát triển một hệ thống quản trị rừng công bằng hơn.

Quan ngại bởi thực tế là các quy trình bảo vệ của REDD+ hiện nay chưa thực sự được tích hợp vào trong việc thiết kế và triển khai REDD+ và không đề cập đến các nguyên nhân tạo ra việc mất rừng từ bên ngoài.

Lo ngại bởi thực tế là các cách tiếp cận mang tính luật pháp và tự nguyện về các Biện pháp bảo vệ của REDD+ quá thiên về kỹ thuật, do đó làm giảm tính minh bạch và hạn chế khả năng của nhiều bên liên quan trong việc tham gia vào REDD+ một cách bình đẳng.

Photography by: Poshendra Satyal

Chúng tôi lập luận rằng, những quan điểm đa dạng và mang tính bối cảnh về quyền không được giải quyết một cách thỏa đáng trong các quy trình Bảo vệ của REDD+ ở cấp quốc gia và quốc tế.

Photography by: David Mwayafu

Chúng tôi xác nhận rằng, yêu cầu về công lý và quyền đối với rừng của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương là đa chiều và phụ thuộc vào từng bối cảnh cụ thể, không chỉ liên quan đến sự công bằng trong phân phối quyền lợi và nghĩa vụ, mà còn liên quan đến việc công nhận bản sắc và sự đa dạng của các cư dân, những cách nhìn và trải nghiệm mang tính địa phương đối với quản lý rừng, cũng như sự tham gia vào tiến trình quản trị rừng mang tính dân chủ.

Chúng tôi lập luận rằng, những quan điểm đa dạng và mang tính bối cảnh về quyền không được giải quyết một cách thỏa đáng trong các quy trình Bảo vệ của REDD+ ở cấp quốc gia và quốc tế. Các quy trình Bảo vệ hiện nay kêu gọi sự quan tâm đặc biệt tới quản trị rừng minh bạch, tôn trọng tri thức và quyền của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương cũng như sự tham gia của các bên có liên quan vào hành động của REDD+.

Tuy nhiên, chúng tôi xác định một số nguyên nhân sau đây làm cho các biện pháp bảo vệ hiện nay chưa khắc phục những bất công mang tính lịch sử và đáp ứng thực thi công lý về rừng:

- (1) Các quy trình Bảo vệ hiện nay chưa đề cao tầm quan trọng của việc công nhận quyền về lãnh thổ và luật tục của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương, bao gồm cả hệ quả của những vấn đề này đối với quyền sở hữu rừng và giải trung tâm hoá việc quản trị rừng và đất rừng.
- (2) Các quy trình Bảo vệ hiện nay chưa tạo điều kiện cho các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương tham gia vào REDD+ do thiếu sự rõ ràng, quá thiên về cách tiếp cận mang tính kỹ thuật, thiếu các cơ chế để giải quyết khiếu nại cũng như thiếu vắng những đánh giá về sự tăng quyền kèm theo.
- (3) Hệ thống thông tin và các chỉ báo bảo vệ chỉ hữu dụng nếu chúng tạo điều kiện để các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương tham gia tích cực hơn vào REDD+.
- (4) Để làm được điều này, cần có sự chuyển đổi từ các biện pháp bảo vệ mang tính áp đặt từ trên xuống sang việc tăng cường quản trị địa phương, đi kèm với các tiêu chí đánh giá có thể giúp khôi phục và công nhận các giá trị văn hoá, bản sắc, luật tục và các thể chế quản lý tài nguyên thiên nhiên và rừng ở cấp độ địa phương; và tiêu chuẩn đánh giá giúp tăng cường sự minh bạch của các quy trình bảo vệ và đưa đến các cơ chế có thể tiếp cận được về giải quyết các khiếu nại, tố cáo.

Chính vì vậy, chúng tôi

Xác nhận rằng tăng cường hệ thống quản trị địa phương, bao gồm việc công nhận quyền về lãnh thổ và luật tục, là điều kiện tiên quyết cho một Chương trình REDD+ công bằng và hiệu quả.

Thể hiện sự đồng thuận với

các phong trào quốc tế về công lý rừng và những cuộc đấu tranh của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương để đảm bảo công lý.

Yêu cầu UNFCCC

thực thi những bước đi tích cực hơn để truyền tải những nội dung chính của chương trình truyền thông quốc gia đến với đối tượng khán giả rộng hơn, tạo điều kiện cho sự giám sát độc lập của các cơ quan truyền thông quốc gia và thiết lập cơ chế giải quyết khiếu nại về REDD+ để giải quyết các khiếu nại chưa được nhìn nhận trong các cơ chế giải quyết khiếu nại hiện thời của các nước thành viên.

Yêu cầu các chính phủ

tạo ra các hành lang đa phương để củng cố quản trị địa phương, bao gồm đại diện từ xã hội dân sự, các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương, phát triển các cơ chế giải quyết khiếu nại và tích cực truyền thông về REDD+ một cách thích hợp nhất cho tất cả các bên có liên quan.

Ủng hộ yêu cầu công nhận quyền

lãnh thổ và luật tục của các phong trào và nhà hoạt động xã hội về quyền gắn với rừng, cũng như những nỗ lực của họ trong việc đại diện cho các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương trong các tiến trình bảo vệ của REDD+ ở cấp quốc gia và quốc tế.

Kêu gọi các tổ chức xã hội dân sự

thúc đẩy quản trị địa phương, tiến hành giám sát độc lập các chương trình truyền thông quốc gia cho UNFCCC, giám sát hoạt động của các nhà tài trợ quốc tế và sáng kiến đa phương cũng như phát triển mạng lưới và sự kết nối giữa các tổ chức đang hoạt động ở cả Bắc và Nam bán cầu.

Yêu cầu các nhà tài trợ quốc

tế tôn trọng và ủng hộ vai trò của các hành lang đa phương trong việc thiết kế và thực thi REDD+, tài trợ cho việc xây dựng khả năng đánh giá giám sát cho đại diện của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương, hỗ trợ về kỹ thuật và tài chính để củng cố các hệ thống quản trị địa phương, bao gồm cả việc công nhận quyền lãnh thổ và luật tục.

Yêu cầu các sáng kiến REDD+ đa phương

chẳng hạn như chương trình Hợp tác về khí thải CO2 rừng (FCPF) và chương trình UN-REDD, hỗ trợ sự tham gia bình đẳng của đại diện các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương cũng như xã hội dân sự, hỗ trợ việc thiết lập cơ chế giải quyết khiếu nại ở cấp địa phương, quốc gia và quốc tế, và việc thiết kế và triển khai các chương trình để công nhận quyền lãnh thổ và luật tục của các cư dân bản địa và cộng đồng địa phương.

KÝ TÊN:

Horacio Almanza Alcalde,
Instituto Nacional de Antropología e
Historia, Mehicô
Hari Dhungana,
Viện Nghiên cứu Nam Á cao cấp, Nepal
David Gritten,
Nhà nghiên cứu
Nicole Gross-Camp,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh
Esteban Gutierrez,
Instituto Venezolano de Investigaciones
Científicas, Venezuela

Mirna Inturia,
Đại học Nur, Bolivia
Cam Hoang,
Viện Nghiên cứu Văn hóa, Việt Nam
Adrian Martin,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh
Glory Massao,
Dự án bảo tồn và phát triển Mpingo,
Tanzania
David Mwayafu,
Liên hiệp phát triển bền vững Uganda,
Uganda
Hao Phan,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh

Iokiñe Rodríguez,
Instituto Venezolano de Investigaciones
Científicas, Venezuela
Madhu Sarin,
Chuyên gia phân tích độc lập, Ấn Độ
Poshendra Satyal,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh
Heike Schroeder,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh
Thomas Sikor,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh
Oliver Springate-Baginski,
Đại học East Anglia, Vương quốc Anh